

Критеријуми оцењивања

Средња школа „Свети Сава“ Сомбор

Предмет: Биологија (први разред, четврти степен)

Одељења: 1-3, 1-2, 1-1

Предметни наставник: Јелена Терзин

Наставна тема	Довољан 2	Добар 3	Врло добар 4	Одличан 5	Потребна предзнања
Научна теорија и методологија	-зна шта је научна теорија и методологија -разуме потребу за научном теоријом и поставком предпоставки у науци	- зна шта је научна теорија и методологија -разуме потребу за научном теоријом и поставком предпоставки у науци	-Уме да препозна разлику између биогенезе и абиогенезе -разуме спонтане генерације - схвата доказе настанка света	- Уме да препозна разлику између биогенезе и абиогенезе -разуме спонтане генерације - схвата доказе настанка света - разуме Милеров, Пастеров и Хаклејев експеримент	
Биохемијско јединство живог света и основне особине живих бића	-зна да наброји основне особине живих бића - шта улази у хемијски састав живих бића - значај воде у ћелији - наброји биомолекуле у ћелији	-зна да наброји и образложи сваку особину живих бића - зна шта спада у састав живих бића и зашто баш то - објасни улогу воде - објасни улогу биомолекула	- зна да наброји и образложи сваку особину живих бића - зна шта спада у састав живих бића и зашто баш то - објасни улогу воде - објасни улогу биомолекула - разуме утицај појединих елемената у	- зна да наброји и образложи сваку особину живих бића - зна шта спада у састав живих бића и зашто баш то - објасни улогу воде - објасни улогу биомолекула - разуме утицај појединих елемената у ћелији - објасни осмозу и дифузију	

			ћелији	- разуме промену састава елемената и њихов утицај на живот организма и ћелије	
Биологија ћелије	-зна дефиницију ћелије -уме да наведе редом нивое организације живих бића -познаје појам фотосинтезе и ћелијског дусања -препознаје појам митозе и мејозе	-уме да наведе делове ћелије -уме да наведе органе -зна једначине фотосинтезе и ћелијског дусања -наводи фазе митозе и мејозе	-зна улогу ћелијских органела -уме да наведе ткива, органе, системе органа у организму -повезује и упоређује процесе фотосинтезе и ћелијског дусања -објашњава процесе у фазама митозе и мејозе	-повезује грађу и улоге ћелијских органела у ћелији, објашњава ток и значај метаболичких процеса -препознаје нивое организације на сложенијим примерима -разуме и објашњава повезаност фотосинтезе и ћелијског дусања за функционисање организама -објашњава ток и значај митозе и мејозе	
Основи генетике	- познаје појам алел, ген, фенотип, генотип -набраја типове наслеђивања -наводи наследне болести човека - дефинише појам мутација	- разликује врсте алела -објашњава типове наслеђивања на примерима,разуме Менделова правила -наводи карактеристичне особине особа Дауновим, Клинефелтеровим, Тарнеровим синдромом -зна узроке мутација	-објашњава разлике између доминантних и рецесивних алела - уз мању помоћ ради задатке са типовима наслеђивања и Менделовим правилима -наводи карактеристичне особине особа са Дауновим, Клинефелтеровим, Тарнеровим синдромом,	-разуме значај у улогу гена у наслеђивању, типове алела, појам хомозигота и хетерозигота -ради задатке са типовима наслеђивања и Менделовим правилима -разуме генетичко порекло наследних болести човека и уме да уради задатке са далтонизмом и хемофилијом	

			албинизмом, далтонизмом, хемофилијом -зна узроке мутација, начине заштите од појединих мутагена	-разуме значај мутација у еволуцији	
Принципи савремене класификације и филогенија	-Зна Дарвинову теорију еволуције -зна шта је систематика и филогенија - објасни "Дрво живота"	-Зна Дарвинову теорију еволуције и уме да је објасни -зна шта је систематика и филогенија - објасни "Дрво живота"	-Зна Дарвинову теорију еволуције и уме да је објасни - разуме и зна да објасни концепт заједничког претка -зна шта је систематика и филогенија - објасни "Дрво живота" - разуме разлику између прокариота и еукариота	-Зна Дарвинову теорију еволуције и уме да је објасни - разуме и зна да објасни концепт заједничког претка -зна шта је систематика и филогенија - објасни "Дрво живота" - уме да препозна разлику између простијих и сложенијих организама на дрвету.	
Еволуција људске врсте	-Зна шта је биолошки концепт врсте -схвата теорију еволуције -зна првог предка и задњег код људи	-Зна шта је биолошки концепт врсте -схвата теорију еволуције -разуме појам специјације -разуме еволуцију примата и зна неке претке људи	-Зна шта је биолошки концепт врсте -схвата теорију еволуције -разуме појам специјације -разуме еволуцију примата и уме да упореди са људском еволуцијом и зна претке људи -род хомо -еволуција мозга	-Зна шта је биолошки концепт врсте -схвата теорију еволуције -разуме појам специјације -разуме еволуцију примата и уме да упореди са људском еволуцијом и зна претке људи -зна да примени теорију еволуције на свим организмима -род хомо	

				-еволуција мозга и лобање	
Динамика људске популације и одрживи развој	-зна шта је популација -зна шта је популациона динамика -зна шта је биодиверзитет	-зна шта је популација -зна шта је популациона динамика -зна зашто и како је људска популација расла кроз историју -зна шта је биодиверзитет -зна шта је одрживи развој	-зна шта је популација и њене основне особине -зна шта је популациона динамика -зна зашто и како је људска популација расла кроз историју - услови у којима се мења популација -зна шта је биодиверзитет -зна шта је одрживи развој	-зна шта је популација и њене основне особине -зна шта је популациона динамика -зна зашто и како је људска популација расла кроз историју - услови у којима се мења популација -зна шта је биодиверзитет и како се мења -зна шта је одрживи развој и разуме концепт овог начина живота	
Организација тела и физиологија човека	--наводи делове мозга- зна грађу нервне ћелије -набраја чула и њихов положај у организму -наводи жлезде са унутрашњим лучењем -наводи врсте мишићних ћелија - познаје основне групе костију -набраја органе који улазе у састав система органа за варење -наводи органе за дисање	наводи улоге делова мозга, разуме улогу кичмене мождине -наводи разлике између деловања симпатикуса и парасимпатикуса -познаје грађу чула слуха -разуме која је улога хормона у организму и начин деловања -објашњава разлике у грађи мишићних ћелија -зна врсте костију, где се налазе, везе којим су	-илуструје рефлексни лук, повезује улогу и грађу делова мозга -познаје разлике између деловања симпатикуса и парасимпатикуса -познаје грађу чула вида и слуха -дефинише улогу и позицију појединих ендокриних жлезда -повезује разлике у грађи мишићних ћелија са њиховом позицијом и улогом у организму	-разуме и објашњава улогу нервних система у одржању хомеостазе -познаје грађу свих чула, повезаност са нервним системом у адекватном одговору организма на дражи -дефинише позицију и улогу свих жлезда са унутрашњим лучењем -објашњава грађу, улогу и функционисање мишићног система, наводи врсте мишића и улогу коју имају	

	<p>-наводи ћелије крви, типове крвних судова</p> <p>-набраја и показује на зидној слици органе за излучивање</p> <p>-набраја мушке и женске органе за размножавање</p> <p>набраја начине заштите од нежељене трудноће</p> <p>-набраја полно преносиве болести</p> <p>-препознаје врсте зависности</p>	<p>повезане</p> <p>-зна улогу појединих делова система органа за варење</p> <p>-познаје принцип издисаја и удисаја</p> <p>-разуме улогу појединих ћелија крви, као и крвних судова</p> <p>-разуме начин на који раде бубрези</p> <p>-објашњава начин настајања полних ћелија и улогу хормона у пубертету</p> <p>-наводи симптоме полно преносивих болести</p> <p>-зна карактеристике појединих врста болести зависности</p>	<p>-разуме грађу кости</p> <p>-објашњава пут хране кроз систем органа за варење</p> <p>-разуме и објашњава пут крви кроз мали и велики крвоток</p> <p>-разуме принцип настајања мокраће, улогу зноја у екскрецији</p> <p>-разуме како долази до настанка полних ћелија, оплођења, одржавања трудноће</p> <p>-наводи симптоме, узрочнике и начине заштите од полно преносивих болести</p> <p>-зна начине лечења од болести зависности</p>	<p>-разуме повезаност скелетног и мишићног система у кретању</p> <p>-разуме повезаност система органа за варење, крвотока и екскреторног система у одржању хомеостазе</p> <p>-уме да објасни значај и улогу репродуктивног система, оплођење, трудноћу, одређивање пола детета и принцип настанка близаначких трудноћа</p> <p>-уме да препозна најбоље начине за заштиту од нежељене трудноће, као и штетност абортуса за репродуктивно здравље жене</p> <p>-зна начине превенције и лечења болести зависности</p>	
--	---	---	--	--	--

МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

- Компетенција за учење:

Ученик развија: компетенције за целоживотно учење:

- Има позитиван и одговоран однос према учењу
- Рад са подацима и информацијама

- Користи знања и вештине из различитих предмета да представи, прочита и протумачи податке
- Ученик комуницира на сврсисходан и конструктиван начин у образовном контексту
- Има позитиван и одговоран однос према учењу;
- Примењује одговарајуће начине учења у складу са циљевима, садржајем, интересовањима, условима и временом

Рад са подацима и информацијама:

Ученик развија: компетенцију за рад са подацима и садржајима

- Користи знања и вештине из различитих предмета да представи, прочита и протумачи податке користећи текст, бројеве, дијаграме и различите аудио-визуелне форме;
- Користи информације у различитим симболичким модалитетима (табеларни, графички, текстуални приказ), чита, тумачи и примењује их, повезујући их са претходним знањем из различитих области

Дигитална компетенција:

Ученик развија дигиталну компетенцију

- Уме да представи, организује и обликује одређене информације користећи на ефикасан начин могућности ИКТ средства;

Комуникација

Ученик комуницира на сврсисходан и конструктиван начин у образовном контексту;

ОДНОС ИСХОДА, КОМПЕТЕНЦИЈА И СТАНДАРДА

Исходи: очекивани резултати учења, темељи развоја компетенција

Компетенције: активна примена наученог

Стандарди: мера остварености исхода, развијености компетенција

Остварени исходи током процеса учења, ма колико дуго он трајао (час, дан, недеља, тема, разред, циклус, ниво), воде развијању компетенција. Развијене компетенције омогућавају појединцу да активно и ефикасно делује у новим, непознатим ситуацијама, односно да решава проблеме.

У току школске године, ученик се оцењује из предмета математика бројчаном оценом на скали од 1 (недовољан) до 5 (одличан).

Ученици се оцењују на три начина:

1) писмена провера

2) усмена провера

3) Ангажовањем и односом према раду на настави (активност на часу, израда домаћих задатака, ангажовање у пројектима, рад у пару, тимски рад, сарадња у групи, припремљеност за час)

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Ученику који стиче образовање и васпитање по индивидуалном образовном плану, а не остварује планиране циљеве и исходе, ревидира се индивидуални образовни план.

Ученик са изузетним способностима који стиче образовање и васпитање на прилагођен и обогаћен начин, применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу праћења остваривања прописаних исхода и стандарда постигнућа и ангажовања.

1. ПИСМЕНА ПРОВЕРА

Када су у питању писмене провере знања скала која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене је следећа:

ОЦЕНА		ОБРАЗОВНИ НИВО	
одличан(5)	од 81%-до 100%	Напредни ниво	примена
врло добар(4)	од 61%-до 80%	Средњи ниво	разумевање
добар (3)	од 41%-60%	Средњи ниво	репродукција
довољан (2)	од 21%-40%	Основни ниво	препознавање
недовољан (1)	испод 20%		

2. УСМЕНА ПРОВЕРА

Оцена на **усменом одговарању** се формира на основу учениковог одговора.

Поставља се пет питања и на основу броја тачних одговора формира оцена. 5 тачних одговора 5, 4 тачна одговора 4, 3 тачна одговора 3, 2 тачна одговора 2 и 1 или 0 тачних одговора 1.

Постављају се питања различитог нивоа почевши од основног и на основу приказаног знања се прелази на следећи ниво.

3. АКТИВНОСТ НА ЧАСУ

Наставник у току целе школске године прикупља и бележи податке о постигнућима ученика, процесу учења, напредовању и развоју ученика током године у својој педагошкој документацији.

Ученик у току часова добија плусеве из активности на часу. Максималан број плусева на једном часу је један, а 4 плуса чине петицу из активности. Плусеви се скупљају током целе школске године и могуће је добити максимално по једну оцену из активности у тромесечју.

Закључна оцена се формира на основу просека свих облика оцењивања током године.

Оцену одличан (5) добија ученик који:

БРОЈЧАНА ОЦЕНА –Опис постигнућа (Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању, “Службени гласник РС”, број 34/2019.)

– у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама;

– лако логички повезује чињенице и појмове;

– самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;

– решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује;

– показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

Оцену врло добар (4) добија ученик који:

БРОЈЧАНА ОЦЕНА –Опис постигнућа (Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању, “Службени гласник РС”, број 34/2019.)

– у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове;

– самостално изводи закључке који се заснивају на подацима;

– решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује;

– показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.

Оцену добар (3) добија ученик који:

БРОЈЧАНА ОЦЕНА –Опис постигнућа (Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању, “Службени гласник РС”, број 34/2019.)

– у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама;

– у знатној мери логички повезује чињенице и појмове;

– већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме;

– у довољној мери критички расуђује;

– показује делимични степен активности и ангажовања.

Оцену довољан (2) добија ученик који:

БРОЈЧАНА ОЦЕНА –Опис постигнућа (Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању, “Службени гласник РС”, број 34/2019.)

– знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену;

– у мањој мери логички повезује чињенице и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима;

– понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује;

– показује мањи степен активности и ангажовања.

Недовољан (1) добија ученик који:

БРОЈЧАНА ОЦЕНА –Опис постигнућа (Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању, “Службени гласник РС”, број 34/2019.)

– знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене;

– не изводи закључке који се заснивају на подацима;

– критички не расуђује;

– не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.